

бѣше пълна съ изгнили трунове. Насакадѣ по улици ти азъ намѣрихъ женски кости, на които висѣха дрипи отъ женски дрѣхы. Тамъ имаше костници безъ глави, грѣди и кълки откъснати, чърѣпи съ плетена коса, насакадѣ изгнили тѣла; посрѣдъ купове отъ изгорѣли кости се виждаха тѣла заровени.

Като немозихъ да прѣмина гробиште то, освѣнь съ твърдѣ голѣма мъка, отъ голѣма та вонна, азъ можилъ да забѣлѣжа, че се показоуха изъ-подъ каменети половини отъ рѣцѣ и нозѣ, и човѣшки глави, отъ които една видѣхъ безъ ухо.

Гробиште то прѣдставляваше едно страшно зрѣлиште. Човѣшки ти остатѣци прѣдставляваха единъ купъ, високъ три стѣпки, половина та заровень съ прѣсть и съ камене.

Като стигнахъ до църковни ти врата, видѣхъ едно зрѣлиште, което не може да се опише: внѣтрѣ црѣква та бѣше пълна съ гнили тѣла, отъ които половина та бѣха изгорени. Имаше въ гробиште то и въ црѣква та остатѣци най-малко отъ 2000 човѣшки тѣла.

Подиръ обирање то и избиване то на жители ти въ Батакъ, баши-бозуци ти си отишли, и завели съ себеси много дѣца и момичета, които държали като робие.

Подиръ петдесетъ дни отъ клане то, по настояване то на консули ти и на жители ти отъ Пловдивъ, като казоуха, че може да се породи чума, правителство то даде заповѣдъ да се заровегъ убити ти и прати люде да исчистегъ това жално нѣшто. Това бѣше прѣзъ юний, и испарение то въ Батакъ бѣше голѣмо, та никой немозеше да го понесе. Тии се ограничиха да покриатъ тѣлата на половина съ прѣсть, съ пѣсьгъ, съ камене и пр., и послѣ казаха на правителство то, че заповѣдъ та му се изпълни. Аго да бѣха оставени тѣла та съвѣгъ открити на въздухъгъ, изгниване то шгѣше да стане много по-скоро, и ми не шгѣхми да видимъ сетнина та на варварска та работа, когато, може би, ми не шгѣхми да повѣрвами.

Мъчно је да се опрѣдѣлетъ тѣчно убитити въ Батакъ, зашто то турски ти статистичьски описаниа не са твърдѣ тѣчни. Така съшто не може да се знаатъ тѣчно къштити, колко са били въ Батакъ. Казаха ми, че къштити били 900; послѣ пакъ ми казаха, че не били повече отъ 587. Г-нъ Маталасъ грѣцкый вицеконсулъ въ Пловдивъ, който бѣше написалъ прѣди клане то въ Батакъ едно изложение на всичко, што имаше интересъ за трговина та, въскачова къштити въ Батакъ на 780.

Споредъ моето лично издирване, члѣнове ти отъ една българска къшта са вбоиште отъ 7—8, нѣ въ Батакъ је друго-наче. Тука, както и въ много други села, население то бѣше гъсто; иматъ обичай, та женений синъ живѣне заедно съ дѣца та си въ бапшина та си къшта. Азъ често слушахъ да говорегъ за челади отъ 15—20 души. И азъ познавамъ една: на Благова Христосковъ, когато състоанше отъ 39 души, отъ които сега само 9 са живи. Нѣма да се излѣжимъ, ако кажимъ, че въ всяка къшта въ Батакъ је имало по 10 души. И така, това ште ни даде едно на-родонаселение отъ 7—8,000 души.

Споредъ единъ тевгеръ за събирание на даването, който азъ видѣхъ, бройгъ на човѣци ти, които са достойни за военна служба, бѣше 1491; това число ако је съразмѣрно тѣчно съ неспособни ти за военна служба, ми ште стигнемъ пакъ на горното число, и оште трѣбова да знаемъ въ